TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. vasario 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Socialinė apsauga — Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 — Neįgaliųjų asmenų pragyvenimo pašalpos (disability living allowance) dalis, susijusi su slauga — Asmuo, apdraustas senatvės rizikos draudimu ir galutinai nutraukęs visą profesinę veiklą — Sąvokos „ligos išmoka“ ir „invalidumo išmoka“ — Galimybė eksportuoti“

Byloje C-430/15

dėl *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) 2015 m. liepos 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. rugpjūčio 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Secretary of State for Work and Pensions

prieš

Tolley

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (pranešėjas), C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. birželio 8 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— L. Tolley (mirusioji, procese atstovaujama jos palikimo administratoriaus), atstovaujamos QC R. Drabble ir baristerio T. Buley, įgaliotų solisitorės S. Clarke,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos M. Holt ir C. Crane, padedamų QC B. Kennelly ir baristerio D. Blundell,

— Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos P. Wennerås, M. Schei ir C. Rydning,

— Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin ir J. Tomkin,

susipažinęs su 2016 m. spalio 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: anglų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 t., 3 sk., p. 3) ir iš dalies pakeisto 1999 m. vasario 8 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 307/1999 (OL L 38, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 335; toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Secretary of State for Work and Pensions* (darbo ir pensijų ministras, Jungtinė Karalystė; toliau – ministras) ir L. Tolley, mirusios 2011 m. gegužės 10 d. ir pagrindinėje byloje atstovaujamos savo vyro, veikiančio kaip L. Tolley palikimo administratorius, ginčą dėl jos teisės gauti neįgaliųjų asmenų pragyvenimo pašalpos (*disability living allowance*; toliau – DLA) dalį, susijusią su slauga, panaikinimo motyvuojant tuo, kad ji nebetenkina nuolatinio gyvenimo ir buvimo Jungtinėje Karalystėje sąlygų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Nuo 2010 m. gegužės 1 d. Reglamentas Nr. 1408/71 pakeistas 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72). Tačiau, atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktinių aplinkybių klostymosi datą, bylai taikomas Reglamentas Nr. 1408/71.

4 Šio reglamento 1 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente:

a) pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo atitinkamai reiškia:
   i) bet kurį asmenį, apdraustą privalomu arba neprivalomu nuolatiniu draudimu nuo vieno ar daugiau draudiminių įvykių, kuriuos apima pagal darbo sutartį dirbančių asmenų arba savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos sistemos arba valstybės tarnautojų speciali sistema;
   ii) bet kurį asmenį, apdraustą privalomu draudimu nuo vienos ar daugiau rizikų, kurias apima šiuo reglamentu reglamentuojamos socialinės apsaugos sritys pagal socialinės apsaugos sistemą, taikomą visiems gyventojams arba visiems dirbantiems gyventojams, jeigu šis asmuo:

      — gali būti pripažintas pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančiu asmeniu pagal šios sistemos administravimo ar finansavimo būdą

      arba,

      — jeigu tokio kriterijaus nėra, jis yra apdraustas nuo kitos I priede apibrėžtos rizikos remiantis pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims [pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ar savarankiškai dirbantiems asmenims] ar pagal iii punkte nurodytą sistemą privalomu arba neprivalomu nuolatiniu draudimu, arba, jeigu valstybėje narėje tokios sistemos nėra, laikantis I priede nurodyto apibrėžimo;

<…>

<…>

o) kompetentinga įstaiga reiškia:
i) įstaigą, kurioje atitinkamas asmuo yra apdraustas prašymo gauti išmoką pateikimo metu; arba

<…>

<…>

q) kompetentinga valstybė reiškia valstybę narę, kurios teritorijoje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga;

<…>“

5 Reglamento Nr. 1408/71 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ar savarankiškai dirbantiems asmenims ar studentams, kuriems yra taikomi ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės ar pabėgėliai, gyvenantys kurios nors valstybės narės teritorijoje, bei jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.“

6 Minėto reglamento 4 straipsnyje skelbiama:

„1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

a) ligos ir motinystės išmokas;

b) invalidumo išmokas, įskaitant tas, kurios skirtos darbingumui išsaugoti ar atgauti;

c) senatvės išmokas;

<…>

2. Šis reglamentas taikomas visoms bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios ar nesusijusios su įmokų mokėjimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko atsakomybe mokant 1 dalyje nurodytas išmokas.

<…>“

7 To paties reglamento 10 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa suformuluota taip:

„Jeigu šiame reglamente nenustatyta kitaip, invalidumo, senatvės ar maitintojo netekimo išmokos pinigais, pensijos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų bei išmokos mirties atveju, įgytos pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, negali būti kaip nors sumažinamos, pakeičiamos, sustabdomas ir nutraukiamas jų mokėjimas ar išieškomos vien dėl to, kad jų gavėjas gyvena kitos valstybės narės teritorijoje nei ta, kurioje yra įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.“

8 Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnyje nustatyta:

„1. Laikantis 14c ir 14f straipsnių, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Tokie teisės aktai nustatomi remiantis šios antraštinės dalies nuostatomis.

2. Laikantis 14–17 straipsnių nuostatų:

a) vienos valstybės narės teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam darbuotojui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje arba įmonės, kurioje jis dirba, buveinė juridiškai įregistruota ar veiklos vieta arba jį nusamdęs asmuo yra kitos valstybės narės teritorijoje;

<…>

f) asmeniui, kuriam nustoja galioję valstybės narės teisės aktai, kol bus pradėti taikyti kitos valstybės narės teisės aktai pagal vieno iš aukščiau nurodytų papunkčių [punktų] taisykles arba pagal vieną iš 14–17 straipsniuose nurodytų išimčių ar specialių nuostatų, taikomos valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktų nuostatos [ir laikantis tik šių teisės aktų].“

9 Reglamento Nr. 1408/71 III antraštinė dalis „Specialiosios nuostatos, susijusios su įvairiomis išmokų kategorijomis“ suskirstyta į aštuonis skyrius, iš kurių pirmajame reglamentuojamos liga ir motinystė. Šio skyriaus 2 skirsnyje „Pagal darbo sutartį dirbantys asmenys arba savarankiškai dirbantys asmenys bei jų šeimos nariai“ esančio 19 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo, gyvenantis valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, įvykdęs kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas teisei gauti išmokas, kur reikia atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, toje valstybėje, kurioje jis gyvena, gauna:

<…>

b) išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus [taikomus] teisės aktus. Tačiau kompetentingos įstaigos ir gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu tas išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktų nuostatas gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios įstaigos sąskaita.“

10 Minėto reglamento 22 straipsnyje, esančiame tame pačiame skirsnyje, skelbiama:

„1. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo, įvykdęs kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas teisei į išmoką, prireikus atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, ir:

<…>

b) kuris, įgijęs teisę gauti kompetentingos įstaigos mokamas išmokas, gavo tos įstaigos leidimą sugrįžti į valstybės narės, kurioje jis gyvena, teritoriją arba persikelti gyventi į kitos valstybės narės teritoriją

<…>

gauna:

<…>

ii) išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus [taikomus] teisės aktus. Tačiau kompetentingos įstaigos ir buvimo ar gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu tokias išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktus gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios sąskaita.

2. Leidimą, kuris reikalingas pagal 1 dalies b punktą, galima atsisakyti išduoti tik tuo atveju, jeigu nustatoma, kad atitinkamo asmens persikėlimas gali pakenkti jo sveikatai arba gydymo kursui.

<…>“

11 Reglamento Nr. 1408/71 89 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybių narių tam tikrų teisės aktų vykdymo specialios taisyklės nurodytos VI priede.“

12 Reglamento Nr. 1408/71 I priede „Asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas“ yra O dalis, susijusi su Jungtine Karalyste, kurioje nurodyta:

„Bet kuris „dirbantis pagal darbo sutartį ir gaunantis pajamas asmuo“ [(*employed earner*)] arba „savarankiškai dirbantis ir gaunantis pajamas asmuo“ [(*self-employed earner*)], kaip apibrėžta Didžiosios Britanijos ar Šiaurės Airijos teisės aktuose, atitinkamai laikomas asmeniu, dirbančiu pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančiu asmeniu, kaip apibrėžta reglamento 1 straipsnio a punkto ii papunktyje. Bet kuris asmuo, už kurį mokamos įmokos, kaip už asmenį, dirbantį pagal darbo sutartį [(*employed person*)] arba savarankiškai dirbantį asmenį [(*self-employed person*)] pagal [G]ibraltaro teisės aktus, atitinkamai laikomas asmeniu, dirbančiu pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančiu asmeniu, kaip apibrėžta reglamento 1 straipsnio a punkto ii papunktyje.“

13 Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo „Specialios tam tikrų valstybių narių teisės aktų taikymo procedūros“ O dalies, susijusios su Jungtine Karalyste, 19 punkte numatyta:

„Remiantis su atskiromis valstybėmis narėmis pasirašytomis konvencijomis, taikant šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies f punkto ir įgyvendinimo reglamento 10b straipsnio nuostatas, Jungtinės Karalystės teisės aktai nebetaikomi pagal darbo sutartį dirbančiam arba savarankiškai dirbančiam asmeniui vėliausiai vienos iš trijų dienų pabaigoje:

<…>

c) paskutinę dieną bet kurio laikotarpio, kuriuo jis gavo Jungtinės Karalystės ligos ar motinystės išmoką (įskaitant išmokas natūra, kurių atžvilgiu Jungtinė Karalystė yra kompetentinga valstybė) arba bedarbio išmoką, kuri buvo pradėta mokėti:
   i) iki jam persikeliant gyventi į kitą valstybę narę arba jeigu vėliau;
   ii) tik įsidarbinus pagal darbo sutartį arba kaip savarankiškai dirbančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje tam asmeniui buvo taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai.“

14 Tos pačios dalies 20 punkte numatyta:

„Tai, kad asmeniui buvo pradėti taikyti kitos valstybės narės teisės aktai, numatyti [kaip numatyta] šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies f punkte, įgyvendinimo reglamento 10b straipsnyje ir 19 punktas [punkte] netrukdo:

a) taikyti jam Jungtinės Karalystės kaip kompetentingos valstybės nuostatas, susijusias su pagal darbo sutartį dirbančiais arba savarankiškai dirbančiais asmenimis, nurodytais šio reglamento III dalies 1 skyriuje ir 2 skyriaus 1 skirsnyje arba [ir] 40 straipsnio 2 dalyje, jeigu jis ir toliau laikomas pagal darbo sutartį dirbančiu arba savarankiškai dirbančiu asmeniu ir, turėdamas šį statusą, paskutinį kartą buvo apdraustas pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus;

b) taikant šio reglamento [šio reglamento III dalies] 7 ir 8 skyrius arba įgyvendinimo reglamento 10 arba 10a straipsnį, laikyti jį pagal darbo sutartį dirbančiu arba savarankiškai dirbančiu asmeniu, su sąlyga, kad Jungtinės Karalystės išmoka, numatyta III dalies 1 dalyje [skyriuje], jam išmokama remiantis a punkto nuostatomis.“

Jungtinės Karalystės teisė

15 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad DLA yra neįmokinė išmoka, kurios tikslas yra padengti papildomas išlaidas, būtinas tam tikrų rūšių slaugai arba dėl negalėjimo ar dalinio negalėjimo vaikščioti. DLA, kurią sudaro dalis, susijusi su slauga, ir dalis „judumas“, nėra saistoma išteklių kriterijaus ir ji nėra išmoka, kuria pakeičiamos pajamos, jei išmokos gavėjas gali vykdyti profesinę veiklą.

16 Pagal *Social Security Contributions and Benefits Act 1992* (1992 m. Socialinio draudimo įmokų ir išmokų įstatymas; toliau – 1992 m. įstatymas) 71 straipsnio 6 dalį „asmuo turi teisę gauti [DLA] tik tuo atveju, jeigu jis atitinka numatytas gyvenimo ir buvimo Didžiojoje Britanijoje sąlygas“.

17 Šios gyvenimo ir buvimo Didžiojoje Britanijoje sąlygos, be kita ko, nustatytos *Social Security (Disability Living Allowance) Regulations 1991* (1991 m. Socialinės apsaugos (neįgaliųjų pragyvenimo pašalpų) nuostatos) 2 straipsnio 1 dalies a punkte.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 Didžiosios Britanijos pilietė L. Tolley gimė 1952 m. balandžio 17 d. ir nuo 1967 iki 1984 m. mokėjo nacionalinio socialinio draudimo įmokas. Vėliau jos įmokos buvo išskaitomos iki 1993 m. Jeigu ji būtų tenkinusi įmokų mokėjimo sąlygas būdama teisės aktų nustatyto pensinio amžiaus, ji būtų galėjusi pretenduoti į valstybinę senatvės pensiją.

19 Nuo 1993 m. liepos 26 d. L. Tolley neterminuotai skirta DLA sudedamoji dalis, susijusi su slauga, nes ji negalėjo pasigaminti maisto.

20 2002 m. lapkričio 5 d. L. Tolley su sutuoktiniu persikėlė gyventi į Ispaniją. L. Tolley šioje valstybėje narėje nebuvo nei pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, nei savarankiškai dirbantis asmuo.

21 2007 m. ministras nusprendė, kad L. Tolley nuo 2002 m. lapkričio 6 d. neteko teisės gauti DLA dalies, susijusios su slauga. Neginčijama, kad pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus suinteresuotasis asmuo šią datą prarado savo teisę į šią išmoką.

22 Tuomet L. Tolley pareiškė ieškinį dėl tokio sprendimo *First-tier Tribunal* (Pirmosios instancijos teismas, Jungtinė Karalystė). Šis teismas ieškinį patenkino ir konstatavo, kad pagal Reglamento Nr. 1408/71 10 straipsnį L. Tolley turėjo teisę toliau gauti DLA dalį, susijusią su slauga, kai persikėlė gyventi į Ispaniją.

23 Ministras apskundė *First-tier Tribunal* (Pirmosios instancijos teismas) sprendimą *Upper Tribunal* (Aukštesnysis teismas, Jungtinė Karalystė). Pastarasis teismas nusprendė, kad L. Tolley turėjo teisę gauti DLA dalį, susijusią su slauga, pagal šio reglamento 22 straipsnį, motyvuodamas tuo, jog dėl to, kad L. Tolley buvo apdrausta senatvės rizikos draudimu dėl jos mokėtų socialinio draudimo įmokų, ji buvo pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 1 straipsnio a punktą.

24 *Court of Appeal (England & Wales)* (Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas), Jungtinė Karalystė) atmetė ministro paduotą apeliacinį skundą dėl *Upper Tribunal* (Aukštesnysis teismas) sprendimo. Tada ministras kreipėsi į *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas).

25 Šis teismas pažymi, kad DLA sudedamoji dalis, susijusi su slauga, gali būti laikoma invalidumo išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71, kuri, remiantis jo 10 straipsniu, gali būti eksportuota į kitą valstybę narę. Šioje nuostatoje išvardytų išmokų pagrindinė savybė yra tai, kad šios

išmokos yra ilgalaikės išmokos arba vienkartinės išmokos, susijusios su nuolatinėmis sąlygomis. Tačiau, jei ši išmoka turi būti vertinama kaip ligos išmoka, kyla klausimas, ar į šio reglamento 1 straipsnio a punkto ii papunktyje esančios sąvokos „pagal darbo sutartį dirbantis asmuo“ apibrėžtį patenka ir minėto reglamento III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatos, susijusioms su liga. Šiuo aspektu būtų nelogiška ekonomiškai neaktyvius asmenis laikyti darbuotojais, kuriuos reikia vertinti palankiau nei asmenis, kurie aktyviai ieško darbo.

26 Be to, kadangi galima L. Tolley teisė į senatvės pensiją pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus išlaikyta jai persikėlus gyventi į Ispaniją, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punkte esantis žodžių junginys „asmeniui, kuriam nustoja galioję valstybės narės teisės aktai“ reiškia visus valstybės narės teisės aktus, ar tik jos teisės aktus, susijusius su nagrinėjama išmoka. Jei tai tik pastarieji teisės aktai, minėtas teismas mano, kad jam gali pagrįstai kilti klausimas, ar šio reglamento VI priedo O dalies 19 punkto c papunktyje, kuriame patikslintas momentas, kada Jungtinės Karalystės teisės aktai nustoja būti taikomi, remiamasi faktiniu išmokos gavimu, ar tik teise į ją. Taip pat kyla klausimas, ar tos pačios dalies 20 punkte numatyta pareiga Jungtinei Karalystei mokėti DLA sudedamąją dalį, susijusią su slauga, remiantis minėto reglamento III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatomis.

27 Esant šioms sąlygoms *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar DLA dalis, susijusi su slauga, pagrįstai priskiriama prie „invalidumo išmokos“, o ne prie ligos išmokos pinigais, kaip jos suprantamos pagal Reglamentą Nr. 1408/71?

2. a) Ar asmeniui, kuris netenka teisės į [DLA dalį, susijusią su slauga,] pagal Jungtinės Karalystės nacionalinę teisę, nes persikelia gyventi į kitą valstybę narę, ir kuris prieš persikeldamas nutraukia visą profesinę veiklą, tačiau pagal Jungtinės Karalystės socialinės apsaugos sistemą lieka apdraustas nuo senatvės rizikos, nustoja galioję Jungtinės Karalystės teisės aktai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktą?
   b) Ar tokiam asmeniui bet kuriuo atveju ir toliau taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo O dalies 19 punkto c papunktį?
   c) Jeigu tokiam asmeniui nustoja galioję Jungtinės Karalystės teisės aktai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktą, ar Jungtinė Karalystė pagal šio reglamento VI priedo O dalies 20 punktą privalo jam taikyti šio reglamento III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatas, ar jai tik leidžiama tai daryti?

3.
   a) Ar 2005 m. birželio 7 d. Sprendime *Dodl ir Oberhollenzer* (C-543/03, EU:C:2005:364) pateikta plati pagal darbo sutartį dirbančio asmens sąvoka taikoma kalbant apie Reglamento Nr. 1408/71 19–22 straipsnius, kai prieš išvykdamas gyventi į kitą valstybę narę asmuo nutraukia visą profesinę veiklą, nepaisant to, kad šio reglamento III antraštinės dalies 1 skyriuje išdėstytos skirtingos nuostatos dėl pagal darbo sutartį dirbančių ir savarankiškai dirbančių asmenų ir dėl bedarbių?
   b) Jeigu ji taikoma, ar toks asmuo turi teisę eksportuoti išmoką pagal Reglamento Nr. 1408/71 19 arba 22 straipsnį? Ar 22 straipsnio 1 dalies b punktu užtikrinama, kad nacionalinės teisės aktuose nustatytu gyvenamosios vietos reikalavimu, taikomu, kai gyvenamoji vieta perkeliama į kitą valstybę narę, nebūtų panaikinta pareiškėjo teisė į DLA dalį, susijusią su slauga?

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

28 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar išmoka, kaip antai DLA sudedamoji dalis, susijusi su slauga, yra ligos išmoka, ar invalidumo išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71.

Dėl priimtinumo

29 Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad pirmasis prejudicinis klausimas yra nepriimtinas, motyvuodama tuo, kad, pirma, dėl jo nebuvo diskutuojama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir, antra, jis identiškas klausimui, pateiktam byloje, kurioje buvo priimtas 2007 m. spalio 18 d. Sprendimas *Komisija / Parlamentas ir Taryba* (C-299/05, EU:C:2007:608).

30 Dėl šios vyriausybės pateikto pirmojo nepriimtinumo motyvo reikia pažymėti, kad SESV 267 straipsniu nacionaliniams teismams suteikiama plačiausia teisė kreiptis į Teisingumo Teismą, kai jie mano, jog nagrinėjamoje byloje kyla klausimų dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo ar galiojimo, būtinų priimant sprendimą nagrinėjamoje byloje. Todėl nacionaliniais teismai turi teisę, o tam tikromis aplinkybėmis pareigą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kai tik *ex officio* ar atsižvelgdami į šalies prašymą konstatuoja, jog ginčo esmė susijusi su šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytu klausimu. Būtent todėl tai, kad šalys pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme nenurodė Sąjungos teisės problemos, nedraudžia šiam teismui kreiptis į Teisingumo Teismą (2013 m. sausio 15 d. Sprendimo *Križan ir kt.*, C-416/10, EU:C:2013:8, 64 ir 65 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

31 Iš tiesų prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra dviejų teismų dialogas, kurio inicijavimas visiškai priklauso nuo to, ar nacionalinis teismas nuspręs, kad toks prašymas yra svarbus ir būtinas (2013 m. sausio 15 d. Sprendimo *Križan ir kt.*, C-416/10, EU:C:2013:8, 66 punktas).

32 Be to, nors dėl gero teisingumo vykdymo gali būti naudinga prejudicinį klausimą teikti tik po teisminių ginčų, reikia pripažinti, kad išankstinių teisminių ginčų reikalavimo nėra tarp sąlygų, kurių reikia laikytis įgyvendinant SESV 267 straipsnyje numatytą procedūrą (šiuo klausimu žr. 1994 m. kovo 3 d. Sprendimo *Eurico Italia ir kt.* , C-332/92, C-333/92 ir C-335/92, EU:C:1994:79, 11 punktą).

33 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad tai, jog bylos šalys iš anksto nacionaliniame teisme nediskutavo dėl klausimo, susijusio su Sąjungos teise, nedraudžia tokį klausimą pateikti Teisingumo Teismui.

34 Dėl antrojo nepriimtinumo motyvo pakanka priminti, kad net jeigu esama Teisingumo Teismo praktikos, kuria išsprendžiamas nagrinėjamas teisės klausimas, nacionaliniai teismai išsaugo visišką laisvę kreiptis į Teisingumo Teismą, jei jie mano, kad to reikia, ir aplinkybė, kad prašomas išaiškinti nuostatas Teisingumo Teismas jau išaiškino, nesudaro kliūčių Teisingumo Teismui iš naujo priimti sprendimo (2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *Torresi*, C-58/13 ir C-59/13, EU:C:2014:2088, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

35 Šiomis aplinkybėmis pirmasis prejudicinis klausimas priimtinas.

Dėl esmės

36 Visų pirma reikia patikrinti, ar L. Tolley situacija priskirtina Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sričiai.

37 Šiuo aspektu pagal šio reglamento 2 straipsnio 1 dalį jis taikomas pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantiems asmenims ir studentams, kuriems yra taikomi ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės ar pabėgėliai, gyvenantiems vienos iš valstybių narių teritorijoje, jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.

38 Pagal Teisingumo Teismo praktiką asmuo yra „darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71, jei jis apdraustas privalomuoju arba neprivalomuoju draudimu bent nuo vienos rizikos, kurią apima bendroji ar specialioji socialinės apsaugos sistema, numatyta to paties reglamento 1 straipsnio a punkte, neatsižvelgiant į darbo santykių egzistavimą (2011 m. kovo 10 d. Sprendimo *Borger*, C-516/09, EU:C:2011:136, 26 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

39 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad L. Tolley situacija priskirtina Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio a punkto ii papunkčio antros įtraukos taikymo sričiai, motyvuodami tuo, kad teisę į DLA sudedamąją dalį, susijusią su slauga, turi visi nuolatiniai gyventojai, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra pagal darbo sutartį dirbantys asmenys, ar ne. Kadangi šioje nuostatoje daroma nuoroda į šio reglamento I priedą, L. Tolley gali būti kvalifikuojama kaip „darbuotoja“, tik jei tenkina Didžiosios Britanijos teisės aktuose numatytas sąlygas. Šie teisės aktai taikomi tik asmenims, kurie vykdo atlygintiną veiklą.

40 Šiuo atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad 1967–1993 m. L. Tolley buvo apdrausta Jungtinėje Karalystėje senatvės rizikos draudimu pagal socialinės apsaugos sistemą, kuri taikoma visiems gyventojams. Neginčijama, kad šios sistemos administravimo ir finansavimo būdas leidžia pripažinti šį asmenį pagal darbo sutartį dirbančiu asmeniu. Taigi, kadangi L. Tolley apdrausta nuo rizikos, numatytos Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies c punkte, ji turi būti laikoma darbuotoja, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 1 straipsnio a punkto ii papunkčio pirmą įtrauką.

41 Tai, kad L. Tolley mirė nesulaukusi senatvės pensijos amžiaus, negali paneigti šios išvados. Iš tiesų, galimybė patekti į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo asmenims sritį nepriklauso nuo draudimo įvykio atsiradimo (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 10 d. Sprendimo *Borger*, C-516/09, EU:C:2011:136, 30 punktą).

42 Todėl reikia konstatuoti, kad situacija, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo asmenims sritį.

43 Be to, reikia priminti, kad išmoka gali būti laikoma socialinio draudimo išmoka tada, kai ji suteikiama neatsižvelgiant į individualų ir diskrecinį asmeninių poreikių vertinimą remiantis teisės aktais apibrėžta situacija ir kai ji susijusi su viena iš Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos sričių (2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parlamentas ir Taryba*, C-299/05, EU:C:2007:608, 56 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

44 Pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktus šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima socialinės apsaugos sritis, susijusias su ligos ir invalidumo išmokomis, įskaitant tas, kurios skirtos darbingumui išsaugoti ar atgauti.

45 Tam, kad būtų galima atskirti įvairias socialinio draudimo išmokas, reikia atsižvelgti į kiekvienos išmokos apimamas rizikos sritis (2006 m. liepos 18 d. Sprendimo *De Cuyper*, C-406/04, EU:C:2006:491, 27 punktas).

46 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad išmokų, kurios objektyviai skiriamos remiantis teisės aktais apibrėžta situacija ir kuriomis siekiama pagerinti slaugomų asmenų sveikatos būklę ir gyvenimą, esminis tikslas yra papildyti sveikatos draudimo išmokas, ir jos turi būti laikomos „ligos išmokomis“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies a punktą

(1998 m. kovo 5 d. Sprendimo *Molenaar* , C-160/96, EU:C:1998:84, 23–25 punktai ir 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parlamentas ir Taryba*, C-299/05, EU:C:2007:608, 61 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

47 Dėl DLA dalies, susijusios su slauga, reikia pažymėti, kad iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos matyti, kad šios neįmokinės išmokos pinigais, mokamos neatsižvelgiant į jos gavėjo pajamų dydį, tikslas kompensuoti papildomas išlaidas, kurių gali atsirasti asmeniui dėl, be kita ko, jo negalėjimo ar dalinio negalėjimo vaikščioti.

48 Neginčijama, kad minėtos išmokos skyrimas nepriklauso nuo individualaus ją prašančio skirti asmens asmeninių poreikių vertinimo ir kad ji mokama remiantis objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, asmens negalėjimu pasigaminti maisto, apibrėžtais 1992 m. įstatyme.

49 Be to, neginčijama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka turi tas pačias savybes ir ja siekiama tų pačių tikslų kaip ir DLA, galiojusios pagrindinės bylos, kurioje buvo priimtas 2007 m. spalio 18 d. Sprendimas *Komisija / Parlamentas ir Taryba* (C-299/05, EU:C:2007:608), faktinių aplinkybių klostymosi metu.

50 Teisingumo Teismas to sprendimo 65 ir paskesniuose punktuose iš esmės nusprendė, kad nors šios išmokos pagrindinis tikslas nėra papildyti ligos draudimo išmokas, ji, išskyrus jos sudedamąją dalį „judumas“, turi būti vertinama kaip ligos išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71.

51 Šiomis sąlygomis pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka yra ligos išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71.

52 Šios išvados nepaneigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo argumentas, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka gali būti kvalifikuojama kaip „invalidumo išmoka“, motyvuojant tuo, kad ji yra tarp išmokų, išvardytų Reglamento Nr. 1408/71 10 straipsnio 1 dalyje, t. y. be kita ko, invalidumo išmoka pinigais, kurios pagrindinė savybė ta, kad ji yra ilgalaikė išmoka ar vienkartinė išmoka, susijusi su nuolatinėmis sąlygomis.

53 Iš tiesų tai, kad judumo sumažėjimas turi apimti didelį laiko tarpą, siekiant, kad DLA sudedamoji dalis, susijusi su slauga, būtų mokama, negali pakeisti šios išmokos tikslo pagerinti slaugomų asmenų gyvenimą (pagal analogiją žr. 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parlamentas ir Taryba*, C-299/05, EU:C:2007:608, 63 punktą).

54 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad ligos išmokoms, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies a punktą, prilyginamos išmokos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, susijusios su slaugos rizika, nors, kitaip nei ligos išmokos *stricto sensu*, jos iš principo mokamos ne trumpą laiką ir gali turėti, be kita ko, dėl jų taikymo tvarkos savybių, kurios iš tikrųjų taip pat tam tikra prasme šias išmokas priartina prie invalidumo ir senatvės sričių (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 30 d. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 47 ir 48 punktus).

55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: išmoka, kaip antai DLA sudedamoji dalis, susijusi su slauga, yra ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71.

Dėl antrojo prejudicinio klausimo pirmos ir antros dalių

56 Savo antrojo klausimo pirma ir antra dalimis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, pirma, ar Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktą reikia aiškinti taip, kad tai, jog asmuo įgijo teisę į senatvės pensiją dėl įmokų, mokėtų tam tikru laikotarpiu pagal valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, draudžia, kad šios valstybės narės teisės aktai nustotų

galioti šiam asmeniui. Jei atsakymas į šį klausimą būtų neigiamas, šis teismas siekia išsiaiškinti, antra, kokiu momentu Jungtinės Karalystės teisės aktai nustojo galioti L. Tolley, atsižvelgiant į tai, kad ji ir toliau, iki 2007 m., gavo DLA dalį, susijusią su slauga, nors pagal šiuos teisės aktus prarado teisę gauti minėtą išmoką dėl to, kad persikėlė gyventi į Ispaniją 2002 m.

57 Reikia pažymėti, kad Reglamente Nr. 1408/71 neįtvirtinta bendra socialinės apsaugos sistema, o leidžiama veikti skirtingoms nacionalinėms socialinės apsaugos sistemoms ir vienintelis šio reglamento tikslas yra užtikrinti tokių sistemų koordinavimą. Taigi pagal jį gali egzistuoti atskiros sistemos, lemiančios skirtingus reikalavimus įvairioms institucijoms, prieš kurias išmokų gavėjas gali remtis tiesioginėmis teisėmis arba vien pagal vidaus teisę, arba pagal vidaus teisę, prireikus papildytą Sąjungos teise (2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Dumont de Chassart*, C-619/11, EU:C:2013:92, 40 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

58 Minėto reglamento II antraštinės dalies, kurioje yra 13 straipsnis, nuostatos sudaro išsamią ir vienodą įstatymų kolizinių normų sistemą. Šiomis nuostatomis siekiama ne tik išvengti kelių nacionalinės teisės aktų taikymo kartu ir iš to galinčių kilti sunkumų, bet ir užtikrinti, kad, nesant asmenims, patenkantiems į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, taikytinų teisės aktų, jiems nebūtų panaikinta socialinė apsauga (1998 m. birželio 11 d. Sprendimo *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 28 punktas).

59 Taigi, kai asmuo patenka į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo *ratione personae* sritį, kaip ji apibrėžta jo 2 straipsnyje, iš esmės taikytina šio reglamento 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta taisyklė dėl vienos valstybės narės teisės taikymo ir taikytini nacionalinės teisės aktai nustatomi pagal šio reglamento II antraštinės dalies nuostatas (2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Kik*, C-266/13, EU:C:2015:188, 47 punktas).

60 To paties reglamento 13 straipsnio 2 dalies nuostatų vienintelis tikslas – nurodyti taikytinus nacionalinės teisės aktus asmenims, atsidūrusiems vienoje iš jo a–f punktuose numatytų situacijų (1998 m. birželio 11 d. Sprendimo *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 29 punktas).

61 Konkrečiai dėl Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punkto reikia priminti, kad aplinkybė dėl vienos valstybės narės teisės aktų nebetaikymo yra šios nuostatos taikymo sąlyga (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Kik*, C-266/13, EU:C:2015:188, 51 punktą).

62 Tačiau niekas minėtos nuostatos formuluotėje nesuponuoja, kad tai, jog asmuo įgijo teisę į senatvės pensiją dėl įmokų, mokėtų tam tikru laikotarpiu pagal valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, draudžia galimybę vėliau nutraukti valstybės teisės aktų galiojimą šiam asmeniui.

63 Be to, kadangi teisės į senatvės pensiją įgijimas yra normali profesinės veiklos pasekmė, pripažįstant, kad asmeniui negali būti taikomi valstybės narės, išskyrus tą, kurioje jis pirmą kartą įgijo tokias teises, teisės aktai, Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktas netektų savo prasmės.

64 Primintina, kad sąlygos, kurioms esant valstybės narės teisės aktai nustoja būti taikomi asmeniui, Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punkte neapibrėžtos. Todėl šios sąlygos turi būti nustatytos kiekvienos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Kik*, C-266/13, EU:C:2015:188, 51 punktą).

65 Iš tiesų, kaip nurodyta 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 574/72, nustatančio Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 įgyvendinimo tvarką (OL L 74, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 83), iš dalies pakeisto 1991 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2195/91 (OL L 206, 1991, p. 2), 10b straipsnyje, data ir sąlygos, pagal kurias valstybės narės teisės aktai nebetaikomi Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punkte nurodytam asmeniui, nustatomos pagal tų teisės aktų nuostatas.

66 Be to, nustatant momentą, kada valstybės narės teisės aktai nebetaikomi asmeniui, prireikus reikia atsižvelgti ir į pastarojo reglamento VI priedo nuostatas, kuriose įtvirtinta speciali kai kurių valstybių narių teisės aktų taikymo tvarka.

67 Šiuo atveju, kadangi L. Tolley nebemokėjo Jungtinės Karalystės socialinio draudimo įmokų nuo 1993 m., nutraukė visą profesinę veiklą ir 2002 m. išvyko iš šios valstybės narės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti ar, taikant minėtos valstybės narės teisės aktus, šios aplinkybės lėmė L. Tolley narystės šioje sistemoje nutraukimą ir jos pasitraukimą iš jos.

68 Tai svarbu ir dėl to, kad L. Tolley ir toliau gavo DLA dalį, susijusią su slauga, iki 2007 m., nors ji, remiantis Jungtinės Karalystės teisės aktais, prarado teisę gauti šią išmoką dėl jos persikėlimo gyventi į Ispaniją 2002 m.

69 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo pirmą ir antrą dalis reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktą reikia aiškinti taip, kad tai, jog asmuo įgijo teisę į senatvės pensiją dėl įmokų, mokėtų tam tikru laikotarpiu pagal valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, nedraudžia vėliau šios valstybės narės teisės aktų šiam asmeniui nebetaikyti. Nacionalinis teismas privalo nustatyti, atsižvelgdamas į jo nagrinėjamos bylos aplinkybes ir į taikytiną nacionalinę teisę, kokiu momentu šie teisės aktai nustojo būti taikomi minėtam asmeniui.

Dėl antrojo klausimo trečios dalies ir dėl trečiojo klausimo

70 Savo antrojo klausimo trečia dalimi ir trečiuoju klausimu, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 1 dalis ir (arba) 22 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama valstybės narės teisės aktuose pagrindinėje byloje nagrinėjamos išmokos suteikimą sieti su nuolatinės gyvenamosios vietos ir buvimo sąlyga, numatyta 1992 m. įstatymo 71 straipsnio 6 dalyje.

71 Visų pirma reikia pažymėti, kad šio reglamento 19 straipsnis „Gyvenimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė. Bendrosios taisyklės“ garantuoja kompetentingos valstybės sąskaita kitoje valstybėje narėje gyvenančiam pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančiam asmeniui ir jo šeimos nariams, kurių būklė reikalauja medicininio gydymo gyvenamosios vietos valstybės narės teritorijoje, teisę naudotis ligos išmokomis natūra, kurias teikia pastarosios valstybės narės įstaiga (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *von Chamier-Glisczinski* , C-208/07, EU:C:2009:455, 42 punktas).

72 Todėl, kaip iš esmės nurodė generalinis advokatas savo išvados 84 punkte, ši nuostata apima tik situacijas, kai darbuotojas, kuris prašo kompetentingos valstybės narės įstaigos ligos išmokos, prašymo pateikimo datą nuolat gyvena kitoje valstybėje narėje.

73 Šiuo atveju iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad L. Tolley dar nuolat gyveno Jungtinėje Karalystėje, kai ji šios valstybės narės kompetentingų įstaigų paprašė DLA sudedamosios dalies, susijusios su slauga. Taigi, jos situacija akivaizdžiai nepriskirtina minėto 19 straipsnio taikymo sričiai.

74 Be to, Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 1 dalies b punkte numatytas, be kita ko, pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens, kai jis serga, gyvenamosios vietos perkėlimo į kitą valstybę narę nei kompetentingos įstaigos valstybė narė atvejis (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *von Chamier-Glisczinski* , C-208/07, EU:C:2009:455, 45 punktas).

75 Todėl reikia patikrinti, ar L. Tolley situacija priskirtina minėto 22 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sričiai.

76 Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, pirma, kad sąvoka „dirbantis asmuo“, vartojama šioje nuostatoje, apima tik asmenis, kurie, kitaip nei L. Tolley, galutinai nenutraukė visos profesinės veiklos.

77 Šie argumentai nepriimtini.

78 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnį šioje nuostatoje esančių sąvokų, tarp kurių yra sąvokos „pagal darbo sutartį dirbantis asmuo“ ir „savarankiškai dirbantis asmuo“, apibrėžtys pateiktos tik tiek, kiek tai susiję su „[šiuo reglamentu]“, nenumatant išimties tam tikroms jo nuostatoms.

79 Iš šio sprendimo 38–40 punktų matyti, kad L. Tolley turi būti laikoma „dirbančiu asmeniu“, kaip tai suprantama pagal to paties reglamento 1 straipsnio a punkto ii papunkčio pirmą įtrauką, neatsižvelgiant į tai, kad ji galutinai nutraukė visą profesinę veiklą.

80 Be to, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog darant nuorodą į sąvoką „dirbantis asmuo“, pateiktą Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 1 dalyje, minėtu reglamentu nesiekiama šios nuostatos taikyti tik aktyviems darbuotojams, nenumatant jos taikymo neaktyviems darbuotojams (šiuo klausimu žr. 1979 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Pierik* , 182/78, EU:C:1979:142, 7 punktą).

81 Antra, Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad Jungtinės Karalystės teisės aktai nustojo būti taikomi L. Tolley jos persikėlimo gyventi į Ispaniją momentu ir kad, taikant šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies f punktą, jai galiojo pastarosios valstybės narės teisės aktai. Todėl Ispanija yra kompetentinga valstybė, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 22 straipsnio 1 dalies b punktą.

82 Šiuo aspektu iš Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio o punkto i papunkčio, siejamo su 1 straipsnio q punktu, matyti, kad sąvoka „kompetentinga valstybė“ reiškia, be kita ko, valstybę narę, kurioje yra institucija, kurioje dirbantis asmuo yra apdraustas prašymo gauti išmoką pateikimo momentu.

83 Be to, iš Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 1 dalies, kurioje skelbiamos išmokų, į kurias darbuotojas turi teisę pagal kompetentingos valstybės teisės aktus, palikimo sąlygos, be kita ko, gyvenamosios vietos perkėlimo į „kitos valstybės narės teritoriją“ atveju, struktūros darytina išvada, kad, kalbant apie šį atvejį, „kompetentinga valstybė“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, yra tik valstybė narė, kuri kompetentinga suteikti šias išmokas iki gyvenamosios vietos perkėlimo.

84 Dėl pagrindinės bylos reikia pažymėti, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog tuo momentu, kai L. Tolley pateikė prašymą dėl DLA kompetentingoms Jungtinės Karalystės įstaigoms, ji buvo apdrausta pagal šios valstybės narės socialinės apsaugos sistemą. Todėl, nors minėtos valstybės narės teisės aktai vėliau nustojo būti jai taikomi, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktą, būtent Jungtinė Karalystė yra kompetentinga valstybė, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 22 straipsnio 1 dalies b punktą.

85 Tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo O dalies 20 punktas, kuriame numatyta, kad „aplinkybė, jog asmeniui buvo pradėti taikyti kitos valstybės narės teisės aktai pagal [šio reglamento] 13 straipsnio 2 dalies f punktą netrukdo“, be kita ko, „taikyti jam Jungtinės Karalystės kaip kompetentingos valstybės nuostat[ų], susijusi[ų] su pagal darbo sutartį dirbančiais arba savarankiškai dirbančiais asmenimis, nurodytais <…> III dalies 1 skyriuje <…> jeigu jis ir toliau laikomas pagal darbo sutartį dirbančiu arba savarankiškai dirbančiu asmeniu ir, turėdamas šį statusą, paskutinį kartą buvo apdraustas pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus“. Iš tiesų šioje nuostatoje aiškiai numatyta galimybė Jungtinei Karalystei likti kompetentingai valstybei, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatas, tuo atveju, kai jos nuostatos nustoja būti taikomos darbuotojui, kaip tai suprantama pagal to paties reglamento 13 straipsnio 2 dalies f punktą.

86 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad situacija, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, priskirtina Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sričiai.

87 Šioje nuostatoje iš esmės numatyta teisė pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui ar savarankiškai dirbančiam asmeniui, kuris įvykdė sąlygas, nustatytas kompetentingos valstybės teisės aktuose, gauti išmokas pinigais iš kompetentingos įstaigos perkėlus nuolatinę gyvenamąją vietą į kitos valstybės narės teritoriją.

88 Šiuo aspektu negalima pritarti Jungtinės Karalystės vyriausybės argumentui, kad žodžių junginys „įvykdęs kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas“ leidžia valstybėms narėms numatyti gyvenamosios vietos sąlygą dėl išmokų pinigais, numatytų minėtoje nuostatoje, gavimo. Iš tiesų, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 119 punkte, remdamasis generalinio advokato F. G. Jacobs išvada byloje *Kuusijärvi* (C-275/96, EU:C:1997:613), dėl tokio aiškinimo, kiek jis leidžia paneigti Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 1 dalies b punkte suteiktą teisę nacionaliniame įstatyme nustatant gyvenamosios vietos sąlygą, ši nuostata visiškai netektų prasmės.

89 Iš to darytina išvada, kad 22 straipsnio 1 dalies b punkte draudžiama kompetentingai valstybei teisę į išmokos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, išsaugojimą sieti su gyvenamosios vietos ir buvimo jos teritorijoje sąlyga.

90 Tai nurodžius reikia pažymėti, kad ta pati nuostata teisę eksportuoti išmoką, kaip nagrinėjamą pagrindinėje byloje, sieja su sąlyga, kad dirbantis asmuo kompetentingos įstaigos prašė leidimo perkelti savo gyvenamąją vietą į kitos valstybės narės teritoriją ir jį gavo.

91 Žinoma, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, šį leidimą atsisakyti išduoti galima tik tuo atveju, jeigu nustatoma, kad atitinkamo asmens persikėlimas gali pakenkti jo sveikatai arba gydymo kursui.

92 Tačiau, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 124–126 punktuose, ši nuostata neturėtų įpareigoti valstybių narių suteikti dirbančiam asmeniui teisę pasinaudoti šio reglamento 22 straipsnio 1 dalies b punktu tuo atveju, kai šis perkėlė savo gyvenamąją vietą į kitos valstybės narės teritoriją negavęs kompetentingos įstaigos leidimo.

93 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo trečią dalį ir trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 1408/71 22 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama kompetentingos valstybės teisės aktuose teisę į pagrindinėje byloje nagrinėjamą išmoką sieti su gyvenamosios vietos ir buvimo šios valstybės narės teritorijoje sąlyga. Šio reglamento 22 straipsnio 1 dalies b punktas ir 22 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad asmuo, esantis tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, išsaugo teisę gauti pirmoje nuostatoje numatytas išmokas po to, kai perkėlė savo gyvenamąją vietą į valstybę narę, ne kompetentingą valstybę, jei jis tam gavo leidimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

94 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Išmoka, kaip antai neįgaliųjų asmenų pragyvenimo pašalpos (*disability living allowance*) sudedamoji dalis, susijusi su slauga, yra ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeistą ir atnaujintą 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 ir iš dalies pakeistą 1999 m. vasario 8 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 307/1999.**

2. **Reglamento Nr. 1408/71, iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97 ir iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 307/1999, 13 straipsnio 2 dalies f punktą reikia aiškinti taip, kad tai, jog asmuo įgijo teisę į senatvės pensiją dėl įmokų, mokėtų tam tikru laikotarpiu pagal valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, nedraudžia vėliau šios valstybės narės teisės aktų šiam asmeniui nebetaikyti. Nacionalinis teismas privalo nustatyti, atsižvelgdamas į jo nagrinėjamos bylos aplinkybes ir į taikytiną nacionalinę teisę, kokiu momentu šie teisės aktai nustojo būti taikomi minėtam asmeniui.**

3. **Reglamento Nr. 1408/71, iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97 ir iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 307/1999, 22 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama kompetentingos valstybės teisės aktuose teisę į pagrindinėje byloje nagrinėjamą išmoką sieti su gyvenamosios vietos ir buvimo šios valstybės narės teritorijoje sąlyga.**

   Reglamento Nr. 1408/71, iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97 ir iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 307/1999, 22 straipsnio 1 dalies b punktas ir 22 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad asmuo, esantis tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, išsaugo teisę gauti pirmoje nuostatoje numatytas išmokas po to, kai perkėlė savo gyvenamąją vietą į valstybę narę, ne kompetentingą valstybę, jei jis tam gavo leidimą.

Parašai.